

Verslag Libanon-reis 6-14 mei 2012

ds. Jan Roelof en mw. Jettie Nienhuis
jr.nienhuis@planet.nl

Na Baalbek bezocht te hebben in al zijn grandeur was het bezoek aan de tempel te Niha een verrassing. Kleiner van schaal, "intiemer" gelegen, omringd door groen.

We bezochten een plek, onopgemerkt door de gidsen als Lonely Planet, maar via een contact van de zuster van Imad. Zo kwamen we bij de zusters van het nonnenklooster te Douma. Oosters-ortodox met prachtige iconostases en wandschilderingen. We kregen een heel betrokken uiteenzetting door een zuster, die ook over het meditatieve leven van de zusters sprak. "We bidden al voordat de vogels zingen".

We maakten ook kennis met enkele lokaties waar de heilige Charbel (Karel) werd vereerd.

Ceders kunnen niet ontbreken tijdens een Libanonreis. Dus maakten we een wandeling naar een groep van 40 overlevenden van deze machtige bomensoort. Zo hier en daar lag nog sneeuw. De giganten houden van kou. Ze gedijen pas goed als de omstandigheden sober zijn .

Midden in de week verruilden wij onze luxe omgeving van het Bayview hotel aan de boulevard in Beirut voor het sobere guesthouse in Niha. (Weer een ander Niha dan hierboven vermeld, er zijn wel drie Niha's in Libanon.) Net als de ceders gedijden ook wij in het gebergte op grotere hoogte heel goed.

Door de hartelijkheid van onze wandelgidsen Sjafiq(59) en zijn vrouw Samya (49). En hun zonen Ayyoub en Chaldoen. Een wandeling

vol met verrassingen; in de stenen b.v. Met veel herinneringen aan de tijd dat hier overal zee was. En: de rotsburcht uit romeinse tijden waar ook emir Fakhreddine toevlucht zocht. In het guesthouse werden we culinair verwend en de gastvrouw nam ons 's avonds mee op een avondwandeling door haar dorp. Nu nog erg stil, maar straks in de zomer met gezellige drukte.

De tweede helft van de week brak aan: richting zuid was het parool. Een short-cut naar Khiam. Het checkpoint liet ons, twee Nederlanders, niet door. Stel, je bent in Venlo en je kunt niet met je gasten naar Zuid-Limburg. (Twee dagen later haalden we een briefje bij de militaire instantie in Sidon en toen kwamen we wel in Zuid-Libanon.)

Na het "Khiam-avontuur"- zoiets moet je meemaken- bezochten we Sidon. De oude vesting aan zee. Door de kruisridders (Tempeliers) uitgebouwd en daarna tot moskee omgedoopt/omgebouwd. De koster zullen we niet vergeten. Wat doet

een hartelijk en gastvrij mens een boel goed! Hij leidde ons rond op de prachtige plek. Hij wees aan waar hij in zijn jeugd nog kon zwnemmen en waar nu de auto's raasden. En binnen in de moskee-ruimte wees hij ons op twee tableaux met de Negen-en -Negentig Schone Namen van Allah.

Voor ons was dat een van de (spirituele) hoogtepunten van de reis. Vooral het tableau met de afbeelding van de Boom met negen-en-negentig bladeren met op elk blad de kalligrafie van een Naam van Allah (de Barmhartige, de Erbarmer, de Koning, de Heilige tot en met de Erfgenaam, de Gids en de Geduldige..... ar-rahmaan, ar-rahiem, al-malik, al-quoeddoes..... tot en met al-waarith, ar-rassjied, as-saboer). Terug naar onze tijd: de gloednieuwe Rafiq-Hariri-moskee in Sidon. Een beeldbepalend gebouw van verre te zien met zijn minaretten. En binnen een ruimte voor algemeen gebruik met name voor begrafenissen voor rijk en arm. En vergeet in Libanon nooit de alleroudste tijden: de tempel van Esjmoun, god van de genezing. En healing was deze plek: sinaasappel-boomgaarden alom, een dal stijgend naar de bergen en de zee waar de tempel op uitzag.

Nog éénmaal naar het noorden. Want zonder de Qadisha-rivier kan het niet. Im wunderschönen Monat Mai, als alle Knospen sprangen. We maakten een wandeling vol contrasten: het was de weg met de lijdensstaties van onze Heer Jezus Christus, maar ook de weg van heel langzaam voortgaan om al de diversiteit aan bloemen en planten en bomen te bewonderen. Van boven

door het dal over de klaterende Qadisha "rivier" (= bergstroom)(wat zijn wij Nederlanders toch bepaald door die grote brede rivieren, traag door oneindig laagland gaand) en weer naar boven om uit te komen bij het Elisa-klooster. Druk in gebruik door een groep vrouwen op retraite en geestelijke refreshment.

De icoon in de kerk die zij aan het restaureren waren was bedekt maar gaf de verbeelding weer van de bijbel-verzen 2 Koningen 2:11-14 "Alzo voer Elia in een storm ten hemel. En Elisa zag het en riep uit: Mijn vader, mijn vader! Wagens en paarden van Israë! En hij zag hem niet meer. Toen greep hij zijn kleren en scheurde ze in stukken. Daarop raapte hij de mantel van Elia op, die van hem afgevallen was, keerde terug en ging aan de oever van de Jordaan staan."

Elia heeft alles met Libanon te maken. Denk maar aan de redding die Elia bracht aan de weduwe te Sarfat/Sarepta, vlakbij Sidon in 1 Koningen 17:7-24. Door de hoogte was de hongersnood groot. Maar Elia zorgde voor sustenance/riezq. En

genezing voor haar zoon. Dat verhaal vond Jezus dermate belangrijk dat hij het noemde in zijn eerste preek te Nazareth in Lucas 4: 24-26.

“Doch Hij zeide: Voorwaar, Ik zeg u naar waarheid, er waren vele weduwen in de dagen van Elia in Israël, toen de hemel drie jaren en zes maanden lang gesloten bleef en er grote hongersnood was over het gehele land en tot geen van haar werd Elia gezonden, doch wel naar Sarepta, bij Sidon, tot een vrouw, die weduwe was”. Aan de woedende reacties van de luisteraars in Nazareth kun je begrijpen hoezeer Jezus de arrogantie van zijn eigen volk bekritiseerde. Niet in, maar buiten Israel, namelijk in Libanon, deed God zijn wonderen via Elia. Begrijpelijk, en terecht!, dat Libanon zoveel houdt van Elia, de profeet.

Over De profeet, gesproken: we bezochten de laatste rustplaats van Khalil Gibran (1883-1931), auteur van o.a. Het boek “De Profeet” (al uit 1923 en eindeloos herdrukt in vele talen; ik heb hier een een-en-dertigste druk in het Nederlands uit 1986.) In poetische taal wordt door “de profeet” in korte antwoorden wijsheid gegeven over vele levensgebieden: rechtspraak, verdriet, zelfkennis, vriendschap enz. enz. en dat steeds heel compact zodat in nog geen honderd kleine bladzijden zijn hele boodschap is samengevat. Het Gibran-museum is in Bcharré.

Het eind van de reis nadert: nog éénmaal naar het zuiden, waar de voetstappen staan van Elia en van Jezus zelf. Houd je Bijbel er bij! Mattheüs 15:21 ..”En

Jezus ging vandaar en trok Zich terug naar de omgeving van Tyrus en Sidon..” Een retraite, een adempauze voor Jezus na de hoogoplopende strijd met zijn volksgenoten over de uitleg van de tora van Mozes. Maar rust wordt Hem niet gegund. Een vrouw roept zijn hulp in voor haar doodzieke dochter. En Jezus geneest haar dochter.

En het gaat nog verder. Zoals ook wij verder gingen dan Sidon, verder dan Tyrus, naar Kana.

Jazeker: Kana. Om dood én leven te zien. De dood en het verderf, dat gezaaid werd door de Israëlische aanvallen op Kana op 18 april 1996 gedurende de operatie “druiven van wraak” Grapes of Wrath. Honderd en acht Libanese burgers, die toevlucht zochten op de UN-compound werden vermoord. En dertig UN-soldaten. (Wat klinkt dat toch abstract! Het waren jongens die dienst deden voor de Verenigde

Naties afkomstig uit de Fiji-eilanden. En als het nu eens Engelsen geweest waren of Fransen? Had Israël dat dan ook gedaan?). Er is nu in Kana een indrukwekkende herdenkingsplek om de slachtoffers te herdenken. We werden er rondgeleid door een man, die het allemaal van dichtbij had moeten aanzien.

Genoeg! Nu naar het leven:

Ook die plekken van de bruiloft te Kana worden zorgvuldig gekoesterd. En bezocht! Door een klas Palestijnse kinderen met hun begeleiding. Het hoort bij de algemene ontwikkeling om die plek van Johannes 2, de bruiloft te Kana, te bezoeken. Hier veranderde Jezus het water in wijn. Niet in wijn als het bloed van de wraak, maar als voorsmaak van de uiteindelijke vrede. En zo'n schoolklas kinderen is een teken van die vrede.

Alles pais en vree? Natuurlijk niet. Niets is onbetwist in deze streken. Israël claimt voor eigen land het Kana van de Bijbel. Wel met twee Kana's tegelijk. Maar dit Libanese Kana, zo dicht bij Tyrus en Sidon gooit hoge ogen, want ze hebben een belangrijk getuige aan hun kant: Eusebius, de kerkvader en kerkhistoricus (265-340) steunt de gedachte dat Kana bij Sidon lag. Je kunt ook zelf de plaats bezoeken en de rotsreliëfs zien van Jezus met zijn leerlingen, de akoustiek van de plek, de kruiken.

Terug naar Beirout langs de Joenoebaai. Jazeker, de baai genaamd naar de profeet Jonas uit de Bijbel. Maar Junus genoemd in de Koran. Een hele Soera (nr.10) is naar Junus genoemd. In de Koran wordt deze profeet Junus ook wel Visman genoemd. U weet wel, die walvis. Dus, als je hierheen gaat: neem naast je Bijbel ook je Koran mee.

Nog even tot slot het volgende.

We waren hier in Amersfoort met een Koran-Bijbel-leesgroep bezig geweest met Salomo in de Bijbel en Suleimaan in de Koran. Salomo/Suleimaan is natuurlijk bekend om zijn wijsheid, maar ook om het feit dat hij de tempel van Jeruzalem bouwde (omstreeks 1000 voor Christus). Waar haalde Salomo de bouwmaterialen vandaan? Via een handelsovereenkomst met zijn noorderbuurman, de koning van Tyrus, Hiram. In het Bijbelboek 1 Koningen 5:1-18 staat precies beschreven hoe dat in zijn werk ging. Het komt er op neer dat Hiram aan Salomo cypresenhout en cederhout levert. In ruil daarvoor levert Salomo aan Hiram tarwe en olie (van de olijf wel te verstaan). Hiram bericht aan Salomo hoe hij die boomstammen naar Israël krijgt: "Mijn knechten, zegt Hiram, zullen het hout van cypres en ceder van de berg Libanon naar de zee brengen en ik zal ze in de zee aan vloten leggen en ze vervoeren tot aan de plaats die gij mij zult opgeven en ze daar uit elkaar slaan, zodat gij het kunt halen". Hoe kregen die knechten van Hiram de ceders van het gebergte van de Libanon naar zee? (Immers ceders groeien liefst op (grote) hoogte). Dat deden ze zoals overal in de wereld door ze met een rivier "mee te geven". De rivier de Litani. Even boven Tyrus stroomt deze rivier, ook vandaag, in zee uit. Als je vandaag over de brug van de Litani rijdt naar Tyrus en je doet je ogen dicht en verplaatst je 3000 jaar in de geschiedenis, dan zie je die boomstammen richting zee gaan.

Maar dan is er nog iets: als je Tyrus uit rijdt richting Kana, zoals wij deden passeer je een grafmonument uit oeroude tijden. De geleerden zijn het er traditioneel niet over eens uit welke tijd het grafmonument precies stamt. De

traditie noemt het monument "Tombe van Hiram". Jazeker dé Hiram, koning van Tyrus, uit Sulaimaans tijd. We reden er bijna voorbij, toen Willemien zei: Imad stop! Rijd even terug. Niet zo eenvoudig op die drukke weg. Maar we konden vlakbij het monument even stoppen. Het staat pal aan de snelweg. Willemien had een prachtig boek over Tyrus en omgeving meegenomen. Er stonden een paar hele preciese tekeningen in van dit monument uit 1864. Namelijk van Ernest Renan in zijn boek "Mission de Phénice". Het merendeel van het totale monument ligt nu onder de asfaltweg, maar de graftombe zelf is nu nog te zien. Een bord van het ministerie van toerisme markeert de plek.

Je doet weer je ogen dicht en je verplaatst je naar 3000 jaar geleden en mediteert over de bijbeltekst 1 Koningen 5: 12 "En er was vrede/sjaloom/salaam tussen Hiram en Salomo en die beiden sloten een verbond". Het kán dus wel: vrede.

Bij de naam Litani van die rivier moest ik aldoor denken aan het woord litanie. Zo maar een associatie, want het heeft vast niets met die rivier te maken. Het woordje "litanie" is oorspronkelijk afgeleid van het grieks voor "bidden". Een litanie is dan een reeks gebeden. Ja, van jammerklachten. En dat past hier in dit gebied heel precies vanwege al het leed, dat hier geleden is.

Maar die graftombe van Hiram roept het beeld op van vrede, ooit. Het doet denken aan die litanie van Salomo, een reeks smeekbeden, in psalm 72:3 .. mogen de bergen vrede dragen, de heuvels gerechtigheid....

Heel veel dank aan Imad en Willemien, die deze prachtige reis hebben mogelijk gemaakt.